

Арықтар мен ауылшаруашылық жерлерін жобалау.

Орындаған: Куан Н.

Тексерген: Киргизбаева Д.

Жоспар:

- Арықтар мен ауылшаруашылық жерлер туралы жалпы түсінік
- Арықтар мен ауылшаруашылық жерлерінің мақсаты, міндеті
- Арықтар мен ауылшаруашылық жерлерін жобалау және оның қолдану

Арықтар мен ауылшаруашылық жерлер туралы жалпы түсінік

- Арық - өзен арнасынан не бөгеннен егінге су жіберуге, егісті суғаруға арналған жасанды арна. Егіс телімдеріне кез келген жерден су жіберуге мүмкіндік беру үшін арықты, көбінесе, суайрық бойымен беткейлете жүргізеді.

- Арык құрғақ климаты бар жерлерде пайдаланылады, онда суару жоқ ауылшаруашылығы өнімі дерлік мүмкін емес. Арықтардың көбі жаз мезгілінде, жауын-шашын аз болған кезде ағаштарды суару үшін елді мекендерде салынады. Арык ежелгі дәуірден бері қолданылып, шамамен 3000 жыл тарихы бар. Арык-өзеннен немесе сайдан (судан ағып жатқан шағын өзеннен) суды ағызатын кішігірім ағындар, өрістерді суару үшін кей жерлерде қазып, кейде ескі арналар деп атайды.

Арықтың
көлденең қима
формалары

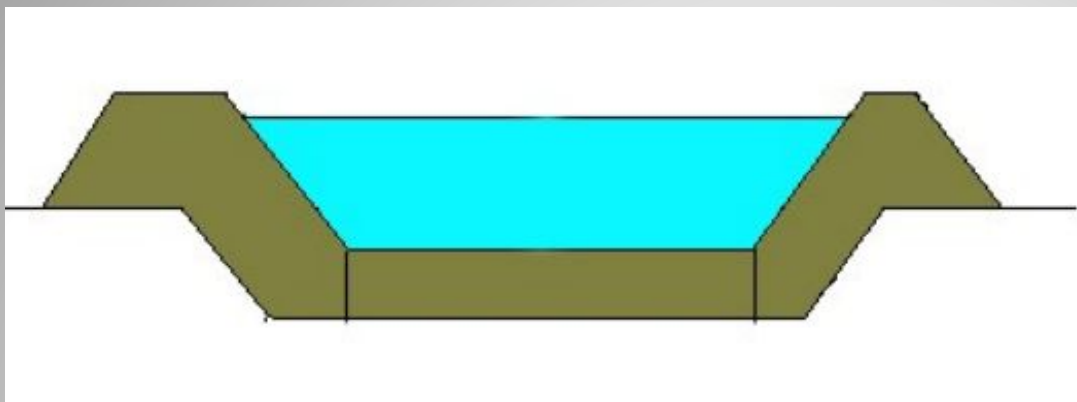
Трапеция
тәріздес

Парабола
тәріздес

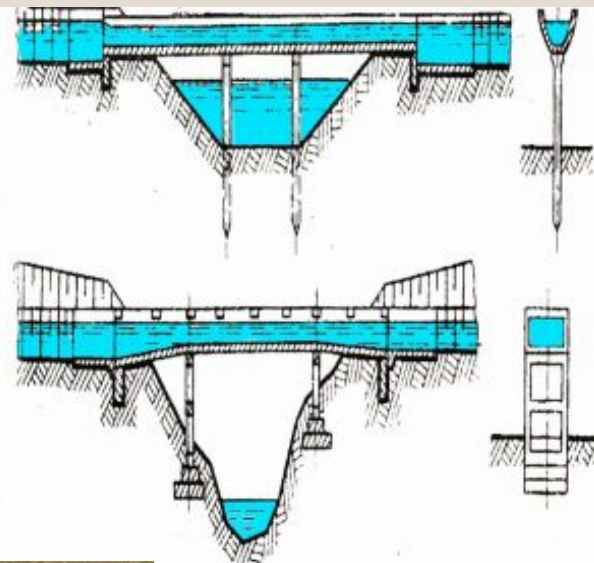
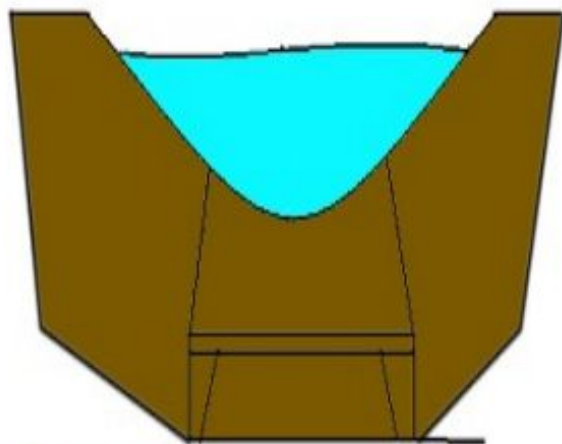
Үшбұрыш
тәріздес

Төртбұрыш
тәріздес

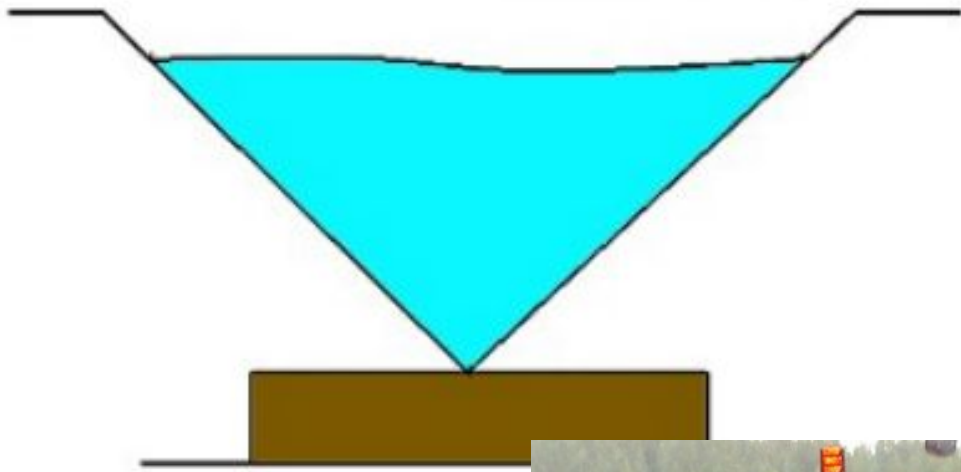
Шеңбер
тәріздес

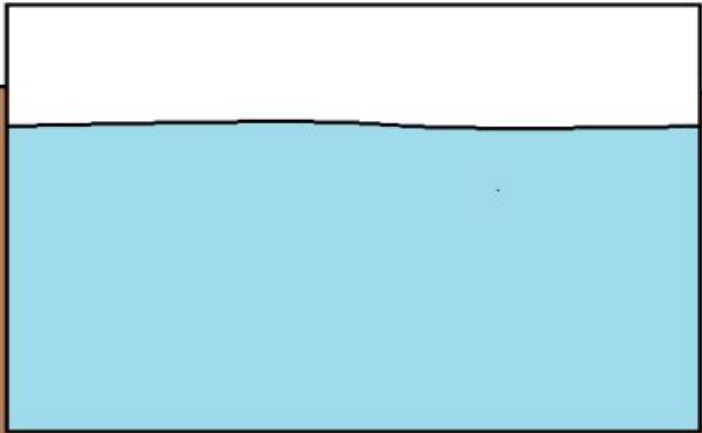
Трапеция тәріздес

Парабола тәріздес

Үшбұрыш тәріздес

Төртбұрыш тәріздес

Арықтар
техникалық
жағдайына
байланысты:

```
graph TD; A([Арықтар техникалық жағдайына байланысты:]); B[Магистральды арық]; C[Жақсартылған]; D[Жаңа (инженерлік)]; A --> B; A --> C; A --> D;
```

Магистральды
арық

Жақсартылған

Жаңа
(инженерлік)

Арықтар

Тұрақты

Арықтарды жобалау:

- Арықтарды жобалау екі негізгі кезеңнен тұрады:
 1. Техникалық жоба және жұмыс сызбасы
 2. Техно-жұмыстық жоба

Арықтарды жобалау:

- Арықты жобалаудың негізгі міндеттері:
 1. Арық түрін, конструкцияларын, схемаларын таңдау;
 2. Арнайы гидрогеологиялық жағдайларға сәйкес арықтарды салу бойынша жұмыстарды жүргізудің қолайлы әдісін құру;
 3. Арықтың өнімділігін есептеу және арықтың өзінде де, оның әсер ету аймағында жоспарланған жарамдылық мерзімі бойынша деңгейін төмендету;
 4. Арықтың қоршаған ортаға және қоршаған орта жағдайына ұзақ әсер етуі мүмкін ықпалын бағалау
 5. Құбырларды, кірме жолдарды, ЛЭП желілерін, коммуникацияларды және бақылауды қамтамасыз ететін су қабылдайтын қондырғыларды байланыстыратын байланыстарды таңдау, жоспарлау және дайындау; арық учаскесін тік жоспарлау жобасын әзірлеу
 6. Арықпен байланысты ғимараттар мен құрылыстар жобасының құрылыс бөлігін дамыту,

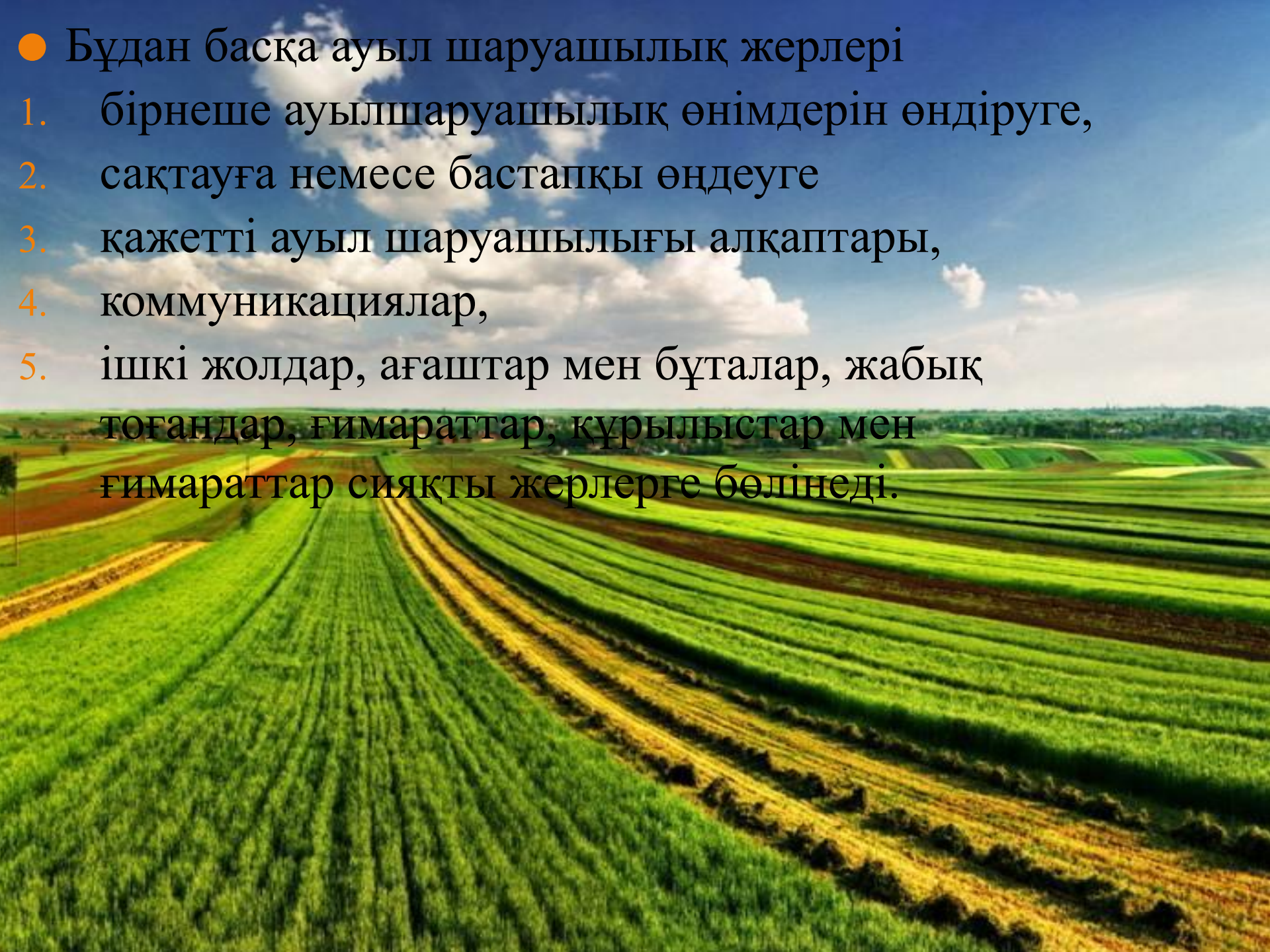
- Бәсекелес варианттарды техникалық және экономикалық салыстыру және оңтайлы арық нұсқасын таңдау; Таңдалған опцияның және ілеспе объектілердің арық құрылысына арналған шығын сметаны дайындау;
- Ірі өнеркәсіптік аудандар мен қалалардың сумен жабдықтау жүйелерінің бір бөлігі болып табылатын суармалы каналдарды жобалау кезінде, осы сатылар алдында техникалық-экономикалық негіздеме, схема немесе аймақтағы су ресурстарын кешенді пайдаланудың бірыңғай мастер-жоспары және оларды ластанудан қорғау;
- Техникалық-экономикалық негіздемеде, схемаларда , сумен жабдықтаудың негізгі жоспарларында : су ресурстарын пайдалану, ресурстарын тиімді және пайдалану, суды тұтынуды дамыту перспективалары, сумен жабдықтау көзін таңдау
- техникалық жобада арықтың орналасу орнын, құрылыстың типін, орналасуын және құрылысын, өнімділігі мен жұмыс режимін анықтайтын, санитарлық-қорғау аймағын ұйымдастыратын барлық негізгі міндеттер шешіледі

- жұмыс сызбалары техникалық жобаға сәйкес бекітіледі.
- **жұмыс сызбалары** - құрылыс-монтаждау жұмыстары жүргізілетін техникалық құжат

Арықтарды құрастыру алдында геодезиялық инженерлік ізденістер жүргізу

Бұдан басқа ауыл шаруашылық жерлері бірнеше ауылшаруашылық өнімдерін өндіруге, сақтауға немесе бастапқы өңдеуге қажетті ауыл шаруашылығы алқаптары, коммуникациялар, ішкі жолдар, ағаштар мен бұталар, жабық тоғандар, ғимараттар, құрылыстар мен ғимараттар сияқты жерлерге бөлінеді.

-
- Бұдан басқа ауыл шаруашылық жерлері
 1. бірнеше ауылшаруашылық өнімдерін өндіруге,
 2. сақтауға немесе бастапқы өңдеуге
 3. қажетті ауыл шаруашылығы алқаптары,
 4. коммуникациялар,
 5. ішкі жолдар, ағаштар мен бұталар, жабық тоғандар, ғимараттар, құрылыстар мен ғимараттар сияқты жерлерге бөлінеді.

